

Zbierka súdnych rozhodnutí

Vec C-112/22

CU

[návrh na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Tribunale di Napoli (Taliansko)]

Rozsudok Súdneho dvora (veľká komora) z 29. júla 2024

„Návrh na začatie prejudiciálneho konania – Postavenie štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sú osobami s dlhodobým pobytom – Smernica 2003/109/ES – Článok 11 ods. 1 písm. d) – Rovnaké zaobchádzanie – Opatrenia sociálneho zabezpečenia, sociálnej pomoci a sociálnej ochrany – Podmienka pobytu v trvaní minimálne desiatich rokov, z čoho posledné dva roky nepretržite – Nepriama diskriminácia“

Hraničné kontroly, azyl a prisťahovalectvo – Prisťahovalecká politika – Postavenie štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sú osobami s dlhodobým pobytom – Smernica 2003/109 – Právo na rovnaké zaobchádzanie v oblasti sociálneho zabezpečenia, sociálnej pomoci a sociálnej ochrany – Vnútroštátna právna úprava, ktorá poskytnutie sociálnej dávky podmieňuje splnením podmienky pobytu v trvaní minimálne desiatich rokov, z čoho posledné dva roky nepretržite, a ktorá nepravdivé vyhlásenie postihuje trestnoprávnou sankciou – Neprípustnosť

[Charta základných práv Európskej únie, článok 34; smernica Rady 2003/109, odôvodnenia 6 a 12 a článok 4 ods. 1, článok 11 ods. 1 písm. d) a článok 11 ods. 2]

(pozri body 35, 38, 46, 50 – 52, 55 – 61 a výrok)

Zhrnutie

Súdny dvor sa na základe návrhu na začatie prejudiciálneho konania, ktorý podal Tribunale di Napoli (súd v Neapole, Taliansko), vyjadril k zásade rovnakého zaobchádzania so štátnymi príslušníkmi tretích krajín, ktorí sú osobami s dlhodobým pobytom, a s vlastnými štátnymi príslušníkmi, stanovenej v článku 11 smernice 2003/109¹, a konkrétnejšie k otázke, či prístup k opatreniu sociálneho zabezpečenia, sociálnej pomoci alebo sociálnej ochrany v zmysle tohto článku 11 ods. 1 písm. d) môže podliehať podmienke pobytu v dotknutom členskom štáte v trvaní najmenej desať rokov, z čoho posledné dva roky nepretržite.

V roku 2020 CU a ND, ktoré sú štátnymi príslušníkmi tretích krajín a osobami s dlhodobým pobytom v Taliansku, požiadali o priznanie „príjmu z občianstva“, ktorý je sociálnou dávkou určenou na zabezpečenie životného minima. Následne boli trestne stíhané za to, že vo svojich žiadostiach nepravdivo potvrdili, že spĺňajú podmienky na priznanie tejto dávky, a to vrátane podmienky, že mali v Taliansku pobyt v trvaní najmenej desiatich rokov, z čoho posledné dva roky nepretržite.

¹ Smernica Rady 2003/109/ES z 25. novembra 2003 o právnom postavení štátnych príslušníkov tretích krajín, ktoré sú osobami s dlhodobým pobytom (Ú. v. EÚ L 16, 2004, s. 44; Mim. vyd. 19/006, s. 272).

V tejto súvislosti sa súd v Neapole zamýšľal nad súladom tejto podmienky priznania, ktorá sa vzťahuje aj na talianskych štátnych príslušníkov, s právom Únie. Tento súd sa domnieva, že táto požiadavka zavádza menej priaznivé zaobchádzanie so štátnymi príslušníkmi tretích krajín, vrátane tých, ktorí sú držiteľmi povolenia na dlhodobý pobyt, v porovnaní s vlastnými štátnymi príslušníkmi.

Posúdenie Súdnym dvorom

Súdny dvor v prvom rade pripomenul, že ak ustanovenie práva Únie, akým je článok 11 ods. 1 písm. d) smernice 2003/109, výslovne odkazuje na vnútroštátnu právnu úpravu, Súdnemu dvoru neprináleží poskytnúť dotknutým pojmom autonómny a jednotný význam v zmysle práva Únie. Z neexistencie autonómneho a jednotného významu pojmov sociálne zabezpečenie, sociálna pomoc a sociálna ochrana v zmysle práva Únie a z odkazu na vnútroštátne právo obsiahnutého v tomto ustanovení, ktorý sa týka uvedených pojmov, však nemožno vyvodiť, že by členské štáty mohli narušiť potrebný účinok smernice 2003/109 pri uplatnení zásady rovnakého zaobchádzania stanovenej v tomto ustanovení. Okrem toho členské štáty musia pri určovaní opatrení sociálneho zabezpečenia, sociálnej pomoci a sociálnej ochrany, ktoré sú vymedzené v ich vnútroštátnych právnych predpisoch, rešpektovať práva a dodržiavať zásady stanovenej Chartou základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“), predovšetkým tie, ktoré sú uvedené v článku 34.

Keďže článok 34 Charty, ako aj článok 11 ods. 1 písm. d) smernice 2003/109 odkazujú na vnútroštátne právo, prináleží vnútroštátnemu súdu, aby určil, či „príjem z občianstva“, o ktorý ide vo veci samej, predstavuje sociálnu dávku, ktorá patrí medzi dávky uvedené v tejto smernici.

Súdny dvor následne zdôraznil, že systém zavedený smernicou 2003/109 podmieňuje získanie postavenia osoby s dlhodobým pobytom, ktoré sa priznáva na základe tejto smernice, osobitným konaním a okrem toho povinnosťou splniť určité podmienky, medzi ktoré patrí požiadavka oprávneného a nepretržitého pobytu na vnútroštátnom území v trvaní piatich rokov. Keďže postavenie osoby s dlhodobým pobytom zodpovedá najvyššej úrovni integrácie štátneho príslušníka tretej krajiny, odôvodňuje, aby mu bolo zaručené rovnaké zaobchádzanie ako so štátnymi príslušníkmi hostiteľského členského štátu, predovšetkým pokiaľ ide o sociálne zabezpečenie, sociálnu pomoc a sociálnu ochranu.

Pokiaľ ide o podmienku pobytu, o ktorú ide vo veci samej, Súdny dvor sa domnieval, že podmienka pobytu v trvaní desiatich rokov, z čoho posledné dva roky nepretržite, je v rozpore s článkom 11 ods. 1 písm. d) smernice 2003/109.

V prvom rade rozdielne zaobchádzanie so štátnymi príslušníkmi tretích krajín, ktorí sú osobami s dlhodobým pobytom, a s vlastnými štátnymi príslušníkmi, ktoré je dôsledkom skutočnosti, že vnútroštátna právna úprava stanovuje takúto podmienku pobytu, predstavuje nepriamu diskrimináciu. Táto podmienka sa dotýka hlavne cudzích štátnych príslušníkov, medzi ktorých patria okrem iného štátni príslušníci tretích krajín, ale tiež záujmov talianskych štátnych príslušníkov, ktorí sa po určitom období pobytu v inom členskom štáte vrátia do Talianska. Opatrenie totiž možno považovať za nepriamu diskrimináciu bez toho, aby bolo potrebné, aby malo za dôsledok zvýhodnenie všetkých vlastných štátnych príslušníkov alebo znevýhodnenie len štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sú osobami s dlhodobým pobytom, a nie vlastných štátnych príslušníkov.

V druhom rade je takáto diskriminácia v zásade zakázaná, pokiaľ nie je objektívne odôvodnená.

Platí však, že článok 11 ods. 2 smernice 2003/109 taxatívne stanovuje situácie, v ktorých sa členské štáty – z hľadiska aspektu pobytu – môžu odchýliť od rovnakého zaobchádzania so štátnymi príslušníkmi tretích krajín, ktorí sú osobami s dlhodobým pobytom, a s vlastnými štátnymi príslušníkmi. Nad rámec týchto situácií tak rozdielne zaobchádzanie s týmito dvomi kategóriami štátnych príslušníkov samo osebe predstavuje porušenie článku 11 ods. 1 písm. d) tejto smernice.

Konkrétne platí, že rozdielne zaobchádzanie so štátnymi príslušníkmi tretích krajín, ktorí sú osobami s dlhodobým pobytom, a so štátnymi príslušníkmi dotknutého členského štátu nemôže byť odôvodnené skutočnosťou, že sa nachádzajú v odlišnej situácii z dôvodu ich príslušných väzieb s týmto členským štátom.

Obdobie oprávneného a nepretržitého pobytu v trvaní piatich rokov, ktoré je stanovené v smernici 2003/109 na účely toho, aby bolo možné získať postavenie osoby s dlhodobým pobytom, totiž svedčí o tom, že sa „osoba... v krajine usadila“. Treba ho teda považovať za dostatočné na to, aby takáto osoba po získaní postavenia osoby s dlhodobým pobytom mala právo na rovnaké zaobchádzanie ako s vlastnými štátnymi príslušníkmi, predovšetkým pokiaľ ide o sociálne zabezpečenie, sociálnu pomoc a sociálnu ochranu, v súlade s článkom 11 ods. 1 písm. d) uvedenej smernice.

Členský štát preto nemôže jednostranne predĺžiť obdobie pobytu vyžadované na to, aby takáto osoba s dlhodobým pobytom mohla požívať právo zaručené týmto ustanovením.

Napokon, pokiaľ ide o trestnoprávnu sankciu stanovenú vnútroštátnou právnou úpravou v prípade nepravdivého vyhlásenia v súvislosti s podmienkami prístupu k predmetnej sociálnej dávke, Súdny dvor pripomenul, že vnútroštátny sankčný mechanizmus nie je zlučiteľný s ustanoveniami smernice 2003/109 vtedy, pokiaľ je uložený na zabezpečenie dodržiavania povinnosti, ktorá samotná nie je v súlade s týmito ustanoveniami. Vzhľadom na vyššie uvedené Súdny dvor rozhodol tak, že článok 11 ods. 1 písm. d) smernice 2003/109 v spojení s článkom 34 Charty že bráni právnej úprave členského štátu, ktorá prístup k opatreniu sociálneho zabezpečenia, sociálnej pomoci alebo sociálnej ochrany v prípade štátnych príslušníkov tretích krajín, ktorí sú osobami s dlhodobým pobytom, podmieňuje splnením podmienky – ktorá sa vzťahuje aj na štátnych príslušníkov tohto členského štátu –, aby mali v uvedenom členskom štáte pobyt v trvaní aspoň desať rokov, z čoho posledné dva roky nepretržite, a ktorá postihuje trestnoprávnou sankciou akékoľvek nepravdivé vyhlásenie týkajúce sa tejto podmienky pobytu.